

Pedagogická
fakulta
Faculty
of Education

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

MUNI
PEDAGOGICKÁ
FAKULTA

UNIVERZITA J. E. PURKYNĚ V ÚSTÍ NAD LABEM

Přírodovědecká fakulta

PŘÍRODOVĚDECKÁ
FAKULTA
Univerzita Karlova

VYHLÁŠENÍ 26. ROČNÍKU ZEMĚPISNÉ OLYMPIÁDY PRO ŠKOLNÍ ROK 2023/2024

1. ORGANIZAČNÍ A ODBORNÝ GARANT SOUTĚŽE

Univerzita Karlova

Přírodovědecká fakulta

Geografická sekce

Albertov 6

128 00 Praha 2

Organizační garant:

RNDr. Jakub Jelen, Ph.D.

e-mail: jakub.jelen@natur.cuni.cz

tel: +420 728 368 944

<http://www.zemepisnaolympiada.cz>

Garance jednotlivých věkových soutěžních kategorií:

A	Mgr. Petra Karvánková, Ph.D. e-mail: karvanko@pf.jcu.cz
B	Mgr. Vendula Mašterová e-mail: 436963@mail.muni.cz
C	Mgr. Petr Trahorsch, Ph.D. e-mail: petr.trahorsch@seznam.cz
D	RNDr. Lenka Havelková, Ph.D. e-mail: l.havelkova@natur.cuni.cz

Koordinátor mezinárodních geografických soutěží:

RNDr. Hana Svobodová, Ph.D.; e-mail: svobodova.kge@ped.muni.cz

Masarykova univerzita Brno, Pedagogická fakulta, katedra geografie

Odborný garant:

Ústřední komise Zeměpisné olympiády

předsedkyně: RNDr. Hana Svobodová, Ph.D.; e-mail: svobodova.kge@ped.muni.cz

Masarykova univerzita Brno, Pedagogická fakulta, katedra geografie

Česká geografická společnost, z.s.

prezident: doc. RNDr. Pavel Chromý, Ph.D.

Univerzita Karlova, Přírodovědecká fakulta, katedra sociální geografie a regionálního rozvoje

vědecký tajemník: doc. RNDr. Stanislav Kraft, Ph.D.

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Pedagogická fakulta, katedra geografie

2. STRUKTURA SOUTĚŽE

Zeměpisná olympiáda je pořádána pro následující věkové soutěžní kategorie:

A	6. ročník základních škol a 1. ročník (prima) osmiletých gymnázií
B	7. ročník základních škol a 2. ročník (sekunda) osmiletých gymnázií
C	8. + 9. ročník základních škol, 3. + 4. ročník (tercie + kvarta) osmiletých gymnázií a 1. + 2. ročník šestiletých gymnázií
D	1. až 4. ročník středních škol (bez ohledu na zaměření a specializaci), 5. až 8. ročník osmiletých gymnázií (kvinta až oktáva) a 3. až 6. ročník šestiletých gymnázií

3. SOUTĚŽNÍ KOLA A ČASOVÝ HARMONOGRAM SOUTĚŽE

Termíny jednotlivých kol jsou společné pro všechny soutěžní kategorie A až D.

Pro soutěžní **kategorie A a B** je **nejvyšším** národním kolem kolo **krajské**.

Pro soutěžní **kategorie C a D** je **nejvyšším** národním kolem kolo **celostátní**.

Pro účastníky ZO bude i letos připravena **soutěž zaměřená na mapové dovednosti a mapovou tvorbu**. Vyhlášení této soutěže proběhne na podzim 2023 a podrobné pokyny naleznete na internetových stránkách zeměpisné olympiády: <https://zemepisnaolympiada.cz/mapova-soutez.phtml>.

Školní kolo (pro soutěžní kategorie A–D)

Školní kolo organizují vyučující zeměpisu na základních a středních školách. Od školního roku 2021/2022 mají vyučující možnost využít **zadání a řešení připravená organizačním týmem**. **Vyučující, kteří mají o toto zájem se musejí nejpozději do 30. listopadu 2023 zaregistrovat vyplněním následujícího formuláře:** <https://forms.gle/aeKrgcTLdEosNiDGA>.

Zadání školních kol bude rozesíláno v první polovině prosince.

Využívání centrálního zadání není povinné a vyučující mají stále možnost organizovat si školní kola sami. Metodická pomoc byla v posledních ročnících zveřejněna v časopisu Geografické rozhledy. Na internetových stránkách ZO jsou také jako metodická pomoc v rubrice „Testy“ zveřejněny všechny soutěžní úlohy od roku 2012, včetně autorských řešení. Školní kolo je nutné uskutečnit **nejpozději do konce ledna 2024**. Pokud jste na vaší škole dosud Zeměpisnou olympiádu neorganizovali, a máte zájem se do této soutěže zapojit, kontaktujte vašeho krajského garanta (koordinátora soutěží, pracovníka krajského úřadu, odboru školství) a dohodněte postup (viz webové stránky Zeměpisné olympiády).

Pro bližší podrobnosti navštivte webové stránky www.zemepisnaolympiada.cz (záložka JAK SE ZAPOJIT/CHCI ORGANIZOVAT), kde naleznete veškeré informace.

Okresní kolo (pro soutěžní kategorie A–D)

Okresní kolo koordinují v jednotlivých krajích Česka příslušné odbory školství krajských úřadů na základě zadání hlavního organizátora (tj. Geografické sekce PŘF UK). Okresní kolo se uskuteční **ve středu 21. 2. 2024**. V případě, že na toto datum připadají ve vaší škole jarní prázdniny, kontaktujte prosím vašeho krajského garanta a dohodněte další postup. Okresní kola budou probíhat prezenčním způsobem na předem určených místech okresními guaranty (základní či střední školy, DDM apod.).

Krajské kolo (pro soutěžní kategorie A–D)

Krajské kolo koordinují v jednotlivých krajích Česka příslušné odbory školství krajských úřadů na základě zadání hlavního organizátora (tj. Geografické sekce PŘF UK). Krajská kola budou probíhat prezenčním způsobem na předem určených místech okresními guaranty (základní či střední školy, DDM apod.). Krajské kolo se uskuteční **ve středu 27. 3. 2024**.

Celostátní (ústřední) kolo (pro soutěžní kategorie C a D)

Celostátní (ústřední) kolo pořádá Geografická sekce Přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy, v budově děkanátu (Albertov 6, Praha 2) a v terénu v zázemí hl. m. Prahy. Celostátní kolo se uskuteční **ve čtvrtek a pátek 25. a 26. 4. 2024**. V celostátním kole bude část úkolů pro kategorii D zadána v anglickém jazyce (vítězové postupují do mezinárodních geografických soutěží, kde je jednacím řečí angličtina).

Letní škola Zeměpisné olympiády (pro soutěžní kategorie C a D)

Vybraní účastníci (cca 40) vyšších kol soutěže (krajská, celostátní) v kategoriích C a D mají možnost se zúčastnit tuzemské Letní geografické školy ZO, která bude probíhat v červenci 2024.

Pro soutěžící postupující do mezinárodních kol je Letní škola zároveň přípravným soustředěním před výjezdy.

Mezinárodní geografické soutěže (pro soutěžní kategorie C a D)

Pro vítěze celostátního kola v kategorii C navazuje mezinárodní soutěž:

- **European Geography Olympiad**

Pro vítěze celostátního kola v kategorii D navazují dvě mezinárodní soutěže:

- **The International Geography Olympiad (iGeo)**
- **European Geography Olympiad**

Pozn. konkrétní harmonogram i způsob konání jednotlivých kol se může v případě nepříznivé epidemické situace změnit.

Postupový klíč:

ze školního do okresního kola	<ul style="list-style-type: none">- v každé kategorii postupují maximálně 3 nejlepší soutěžící za školu (pozn.: příslušní okresní garanti mají možnost v případě nutnosti tento počet upravit dle individuálních specifických podmínek)
z okresního do krajského kola	<ul style="list-style-type: none">- v každé soutěžní kategorii (A–D) postupují první dva neúspěšnější řešitelé (1. a 2. místo)- spolu s nimi postupuje dalších X úspěšných řešitelů, kteří dosáhli nejvyššího počtu bodů v okresních kolech ZO (v souhrnu za všechny okresy daného kraje v příslušné soutěžní kategorii). Hodnotu X stanovuje krajská komise ZO a hodnota X může být nejvýše rovna počtu okresů v daném kraji.
z krajského do celostátního kola	<ul style="list-style-type: none">- v kategorii C a D postupuje přímo vítěz (1. místo)- spolu s nimi postupuje dalších 10 úspěšných řešitelů, kteří dosáhli nejvyššího počtu bodů v krajských kolech ZO (v souhrnu za všechny kraje Česka v příslušné soutěžní kategorii) – seznam postupujících soutěžících bude zveřejněn na webové stránce www.zemepisnaolympiada.cz
z celostátního do mezinárodního kola	<ul style="list-style-type: none">- na iGeo postupují čtyři neúspěšnější řešitelé, kvalifikační podmínkou je věk soutěžících mezi 16 a 19 lety (včetně) k 30. 6.- na EGEO postupují obvykle čtyři neúspěšnější řešitelé z kat. C a čtyři řešitelé z D, kteří jsou v pořadí za účastníky iGeo, ale rozhodnuto bude až podle aktuálních pokynů organizátorů

Soutěžící jsou povinni se v případě nutnosti registrovat do individuálních systémů jednotlivých okresů či krajů.

Každý z vítězů celostátního kola ZO, který postupuje na mezinárodní geografické soutěže, **musí v době konání mezinárodních soutěží splňovat věkové podmínky kvalifikace organizátorů**. Vítěz celostátního kola, který tuto podmínku nesplňuje, se nemůže mezinárodních soutěží zúčastnit, a při vyhlášení výsledků celostátního kola za něj musí být stanoven náhradník, kterým je vždy další umístěný v pořadí.

4. TEMATICKÉ ZAMĚŘENÍ SOUTĚŽE

Ústřední komise ZO se snaží v maximální možné míře přihlédnout k volbě takového tematického zaměření úloh, které respektuje nejčastější vzdělávací obsah jednotlivých ročníků školního zeměpisu, ačkoli je to při stávajících možnostech a odlišnostech ŠVP různých škol problematické. Ústřední komise ZO bere rovněž v úvahu zájem soutěžících o obor. Proto je zaměření úloh širší, nad rámec běžné školní výuky, vždy však úměrné věku soutěžících. Důraz je kladen na dovednosti analýzy a syntézy poznatků, vysvětlení a pochopení problémů – dávání do souvislosti, nikoli ověření pouhého memorování.

Dominantní tematické zaměření úloh se vztahuje pouze na úlohy testu geografických znalostí. Práce s atlasem či mapou jimi není limitována, jelikož se jedná o práci se zdrojem informací.

Kategorie	Soutěžní kolo	Dominantní zaměření úloh testu geografických znalostí a praktické části
A	okresní	- kartografie, Země ve vesmíru, obecná fyzická geografie
	krajské	- kartografie, Země ve vesmíru, obecná fyzická geografie - vlastivěda Česka
B	okresní	- kartografie, obecná fyzická geografie, obecná sociální geografie - Afrika, Austrálie a Oceánie, Amerika
	krajské	- kartografie, fyzická geografie, obecná sociální geografie - Afrika, Austrálie a Oceánie, Amerika, Asie
C	okresní	- kartografie a geoinformatika, obecná fyzická geografie - Evropa
	krajské	- obecná fyzická geografie, obecná sociální geografie - Evropa, Česko
	celostátní	- kartografie a geoinformatika, obecná fyzická geografie, obecná sociální geografie, rozvojové problémy, krajina a životní prostředí - Evropa, Evropská unie, Česko - terénní cvičení, praktické aplikace geografie
D	okresní	- kartografie, Země ve vesmíru, obecná fyzická geografie, obecná sociální geografie - regionální geografie
	krajské	- kartografie, obecná fyzická geografie, krajina a životní prostředí, obecná sociální geografie - regionální geografie
	celostátní	- kartografie a geoinformatika, obecná fyzická geografie, obecná sociální geografie, rozvojové problémy, krajina a životní prostředí - regionální geografie - terénní cvičení, praktické aplikace geografie

5. STRUKTURA SOUTĚŽNÍCH ÚLOH

Ve všech soutěžních kategoriích a centrálně zadávaných kolech (tj. okresní, krajské a celostátní), se testují tři typy znalostí a dovedností:

a) práce s atlasem

Práce s atlasem není omezena výběrem témat a regionů uvedených v tabulce na s. 4. Pro zajištění objektivnosti a rovných podmínek soutěže jsou žáci povinni v průběhu této části soutěže pracovat pouze s níže uvedenými atlasy.

Tvůrci úloh budou vycházet z nejnovějších vydání atlasu světa i Česka a zároveň budou provádět kontrolu řešitelnosti úloh s předchozími vydáními těchto atlasů nakladatelství Kartografie Praha, a. s., v případě, že by škola nebo žáci nové vydání nevlastnili.

V případě, že bude úloha zaměřena na práci s jinou mapou, neobsaženou v uvedených atlasech, bude mapový podklad dodán hlavním organizátorem soutěže.

Ve **školních kolech** je v případě organizace vyučujícím doporučeno využívat jakékoliv typy školních zeměpisných atlasů světa či Česka (např. z nakladatelství Kartografie Praha, a. s., Terra-Klub, o. p. s., SHOCart a dalších). V případě využití centrálního zadání školního kola jsou soutěžící povinni využívat pouze jeden z uvedených atlasů světa:

- Školní atlas světa. Kartografie Praha, a. s. 2020, 5. vydání, 184 s.
+ veškeré další dotisky 5. vydání
- Česko: školní atlas pro základní školy a víceletá gymnázia. Kartografie Praha, a. s. 2020, 5. vydání, 36 s.
+ veškeré další dotisky 5. vydání

V **okresních kolech** jsou soutěžící povinni využívat pouze jeden z uvedených atlasů světa:

- Školní atlas světa. Kartografie Praha, a. s. 2020, 5. vydání, 184 s.
+ veškeré další dotisky 5. vydání

V **krajských kolech** jsou soutěžící povinni využívat pouze jeden z výše uvedených atlasů světa a zároveň jeden z následujících atlasů Česka:

- Česko: školní atlas pro základní školy a víceletá gymnázia. Kartografie Praha, a. s. 2020, 5. vydání, 36 s.
+ veškeré další dotisky 5. vydání

b) písemný test geografických znalostí

Písemný test **přihlíží k výběru témat a regionů** pro jednotlivé soutěžní kategorie (viz tabulka na s. 4). I písemný test však může obsahovat úlohy využívající kartografické podklady (v případě nutnosti budou dodány tvůrci úloh).

c) praktická část

Praktická část **není omezena výběrem témat a regionů** uvedených v tabulce na s. 4. V praktické části se nejčastěji jedná o zpracování a vyhodnocení dat, čtení textu s porozuměním, řešení problému s využitím různých zdrojů informací apod. Pokud bude pro řešení praktické části soutěžící potřebovat atlas, bude tato skutečnost uvedena v zadání úlohy. Případné atlasy využívané v praktické části se budou shodovat s těmi, které budou soutěžící využívat v části „práce s atlasem“.

V **celostátním kole** praktická část nabývá podobu **práce v terénu**, vyhodnocení dat získaných terénním šetřením, určení příčin a důsledků pozorovaných jevů a procesů, formulace a zdůvodnění závěrů.

6. POVOLENÉ VYBAVENÍ PRO SOUTĚŽ

Tyto instrukce se vztahují obecně na všechna soutěžní kola všech kategorií. **V každém soutěžním kole budou upřesněny a specifikovány.** Propozice pro okresní krajské i celostátní kolo budou zveřejněny přibližně 14 dní před konáním jednotlivých kol na internetových stránkách soutěže a budou rozeslány okresním i krajským komisím.

- psací potřeby (propisovací tužka, tužka, pastelky minimálně dvou barev),
- pravítko, trojúhelník, úhloměr,
- jednoduchá kalkulačka (ne v mobilním telefonu),
- školní atlasy světa a Česka (pro okresní a krajská kola atlasy z řady nakladatelství Kartografie Praha, a. s. – viz výše).

7. POZNÁMKY

- V případě zhoršené epidemiologické situace může dojít v průběhu aktuálního ročníku ke změnám v harmonogramu i organizaci jednotlivých kol. **Sledujte proto vždy aktuální informace na webu Zeměpisné olympiády: www.zemepisnaolympiada.cz**
- Nejnovější informace a aktuality naleznete také na: **www.facebook.com/zemepisnaolympiada**
- Organizátoři Zeměpisné olympiády rádi uvítají vaše náměty pro tvorbu soutěžních úkolů, doporučení ke změně koncepce tematického zaměření úloh a další podnětné připomínky.
- V případě jakýchkoliv dotazů se obraťte na hlavního organizačního garanta nebo na garanty jednotlivých kategorií (viz kontakty v úvodu tohoto dokumentu).

Děkujeme všem sponzorům i partnerům za podporu Zeměpisné olympiády.

V Praze dne 1. 9. 2023

RNDr. Jakub Jelen, Ph.D.

Sekce geografie
Přírodovědecká fakulta, Univerzita Karlova
Albertov 6
128 00 Praha 2
e-mail: jakub.jelen@natur.cuni.cz
tel: +420 728 368 944

